



КАРАР

Карарын

"03" дән 2022 елның октябре

№ 75

**Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында  
Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге  
территориясендә**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы федераль законнар нигезендә, Танай Уставы Белән Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлеге, Танай авыл жирлеге Советы Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы

Карар:

1. Керемнәрне раслагыз:

1.1. төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә территориядә Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге;

1.2. төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге;

1.3. төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм аның максатчан күрсәткечләре, муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр төзекләндерү өлкәсендә.

2. Өлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

3. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәис

Н. А. Малов

Расланган  
Татарстан Республикасы Алабуга  
муниципаль районы Танай авыл жирлеге  
Советы карары белән  
ераклыктан«\_\_\_» \_\_\_\_\_ г. № \_\_\_\_\_

## **Чистай муниципаль районында жир законнары буенча консультация бирелде Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге территориясендә**

### **1. Гомуми нигезләмәләр**

№ 75 Өлеге Нигезләмә территориядә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлеге (алга таба – муниципаль контроль).

1.2. Муниципаль контроль предметы булып тора: Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Танай авыл жирлеге карары белән расланган Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрне (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар), Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Танай авыл жирлегенең 2013 елның 07 августындагы 132 номерлы карары (алга таба – кагыйдәләр), инвалидлар өчен социаль, инженер һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәмин итү таләпләрен үтәү, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге чикләрендәге территорияне төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә;

контроль чаралар нәтижәләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәлеше.

Муниципаль контроль предметына кагыйдәләр белән билгеләнгән мәжбүри таләпләр керми, алар гамәлдәге законнар нигезендә дәүләт контроленең (күзәтчелегенең), муниципаль контрольнең башка төрләренә керә.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба-контроль объекты) :

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итүче затларның эшчәнлеге, гамәлләре (гамәл кылмавы), алар кысаларында мәжбүри таләпләр, шул исәптән эшчәнлек алып баручы контрольлек итүче затларга карата куела торган (гамәл кылмау) үтәлгә тиеш;

контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге нәтижәләре, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәтләр;

биналар, биналар, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир участкалары, контрольлек итүче затлар булган һәм (яки) файдаланучы һәм төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләргә ия булган башка объектлар.

1.4. Контроль объектларны исәпкә алу төзү аша башкарыла:

тикшерү чараларының бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирү системасы (дәүләт мәгълүмат системасы субсистемалары);

башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән.

Контроль орган " Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында «2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә (алга таба – 248-ФЗ номерлы Федераль закон) мәгълүмат системасын кулланып тикшерү объектларын исәпкә ала.

1.5. Муниципаль контроль Башкарма комитет тарафыннан башкарыла Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлеге (алга таба-контроль органы).

Муниципаль контрольне турыдан туры гамәлгә ашыру Башкарма комитетның муниципаль контроль бүлегенә йөкләнә Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлеге (алга таба – муниципаль контроль бүлеге).

1.6. Муниципаль контроль органы исеменнән түбәндәге вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

- 1) контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) ;
- 2) вазыйфаи йөкләмәләренә әлеге Нигезләмә, вазыйфаи регламент яки вазыйфаи инструкция нигезендә муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәру (алга таба – инспектор) керә.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органының вазыйфаи затлары исемигә әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымта белән билгеләнгән.

Контроль органының вазыйфаи затлары, вәкаләтле затлар контроль чараны үткәру турында Карар кабул итүгә контроль органы житәкчесе, житәкчесе урынбасары (алга таба – контроль органының вәкаләтле вазыйфаи затлары) керә.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлы:

1) контрольдә тотыла торган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен Россия Федерациясе законнарын үтәргә;

2) Россия Федерациясе законнары нигезендә мәжбүри таләпләренә бозуны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча бирелгән вәкаләтләренә үз вакытында һәм тулысынча гамәлгә ашырырга;

3) контроль чаралар үткәргә һәм законлы рәвештә һәм аларның билгеләнүе нигезендә бары тик хезмәт вазыйфаларын башкарган вакытта һәм контроль чараларның бердәм реестрында тиешле мәгълүмат булганда гына, контроль чараларның тиешле реестрында үткәргә, ә контрольлек итүче затлар белән хезмәттәшлек иткән очракта мондый чаралар үткәргә һәм хезмәт таныклығын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә мондый гамәлләр башкарырга;

4) контроль чаралар үткәргәндә гыйбадәт кылуларга, башка дини йолаларга карата хөрмәт итмәү, аларны үткәргә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке билгеләмәләрен бозмаска;

5) контрольдә тотыла торган затларның, аларның вәкилләренең булуына комачауламаска, ә тикшерелә торган затларның, аларның вәкилләренең ризалыгы белән, Россия Федерациясе Президенты каршында эшкуарларның хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкил яисә аның ижтимагый вәкилләренең, Татарстан Республикасында эшкуарларның хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең (контроль органнарның контрольлек итүче затлар белән хезмәттәшлеге таләп ителми торган контроль чаралардан тыш) һәм федераль законда каралган очракларда булуына (контрольлек итү чараларынан тыш) № 248-ФЗ һәм әлеге Нигезләмәнең 3.4 бүлекчәсе, консультация бирүне гамәлгә ашырырга;

6) контроль чараларны үткәргәндә катнашучы контрольлек итүче затларга, аларның вәкилләренә муниципаль контроль предметына караган мәгълүмат һәм документларны, шул исәптән контроль чараны уздыруны прокуратура органнары тарафыннан килештерү турында белешмәләренә бирергә, әгәр мондый килешү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралса;

7) контроль затларны, аларның вәкилләрен контроль чараларының нәтижәләре белән таныштыру;

8) контрольлек итүче затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм тикшерү чарасы предметына караган мәгълүматлар һәм (яки) документлар белән таныштыру;

9) ачыкланган бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә, күрсәтелгән авырлык чараларының, аларның закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен потенциал куркынычларының туры килүен исәпкә алырга,

шулай ук контрольдә тотылуы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләүгә, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыян китерүгә юл куймаска;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять биргәндә үз гамәлләренең нигезле булуын расларга;

11) контроль чаралар үткөрү һәм контроль гамәлләр кылуның Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларын үтәргә;

12) Россия Федерациясе законнарында каралмаган яисә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документларны һәм башка белешмәләргә контрольдә тотучы затлардан таләп итмәскә.

1.7.2. Инспектор үз вәкаләтләре чикләрендә һәм үткәрелә торган контроль гамәлләр күләмендә тикшерү чарасын үткәргәндә хокуклы:

1) хезмәт таныклығын күрсәтү буенча тоткарлыксыз һәм контроль чараны үткөрү турында тикшерү органы карарында билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, федераль законнар белән башкасы каралмаган очракта, житештерү объектларына керергә (карарга);

2) мәжбүри таләпләргә үтәүгә кагылышлы барлык документлар, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә Дәүләт, хезмәт, коммерция яисә закон белән саклана торган бүтән серне үз эченә алган документлар белән танышу;

3) контрольлек итүче затлардан, шул исәптән контроль оешмаларның житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, тикшерү чараларын үткәргәндә ачыкланган мәжбүри таләпләргә бозу фактлары буенча язма аңлатмалар бирүне, шулай ук документларны күчәрмәләү, фотога һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

4) контроль чараның предметына һәм күләменә караган өлешендә контрольлек итүче затларның техник документлары, мәгълүматларның электрон базалары, мәгълүмат системалары белән танышу;

5) контроль чаралар үткәргәндә соралган документларны һәм материалларны контрольлек итүче зат тарафыннан тапшыру яки вакытында тапшырмау, контрольдә тотыла торган затларның һәм (яки) контрольгә алына торган затларның сораштыруын үткәрә алмау, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чараларга каршы торы фактлары буенча актлар төзәргә;

6) контрольлек итүче затларга иминлекне тәэмин итү һәм мәжбүри таләпләргә бозуларны булдырмау буенча тәкъдимнәр бирү, тикшерелә торган затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләргә бозуларны бетерү турында һәм бозылган хәлне торгызу турында карарлар кабул итү;

7) инспекторга каршы торы яки куркыныч янаган очракта, полиция органнарына ярдәм сорап, «полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә мөрәҗәгать итәргә;

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга бәйлә мөнәсәбәтләргә карата 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләргә кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфаи затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм карарлар турында контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрне башкару өчен кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик бәйләнешен тәэмин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотыла торган затларга житкерү юлы белән хәбәр ителә функцияләргә электрон формада, шул исәптән «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләргә) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы аша башкару.

## 2. Зыян куркынычы категорияләре (зыян)

2.1. Муниципаль контроль профилактик чараларны һәм контроль чараларны сайлап алуны, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләрнең күләмен), интенсивлыгын һәм нәтижеләрен билгели торган зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын бәяләү һәм идарә итү өчен кулланыла торган белешмәләргә мониторинг (жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алу) үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне башкарганда зыян китерү (зыян китерү) куркынычлары белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян китерү (зыян китерү) куркынычының түбәндәге категорияләренә (алга таба – риск категориясенә)кертеләргә мөмкин:

- зур куркыныч;
- уртача куркыныч;
- уртача куркыныч;
- түбән куркыныч.

2.3. Контроль объектларны риск категорияләренә кертү критерийлары муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымта белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектны риск категорияләренә берсенә кертү контроль орган тарафыннан аның характеристикаларын расланган риск критерийлары белән туры китерү нигезендә башкарыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы булып, контроль объектының үзеннән-үзе мәжбүри таләпләрне бозмый торган параметрларына туры килү яки кире кагу тора, ләкин мондый бозулар һәм зыян китерү куркынычы булу (зыян китерү) турында зур ихтималлык белән сөйләп закон белән сакланган кыйммәтләргә.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлегә Совет карары белән раслана.

2.6. Контроль объект билгеле бер риск категориясенә кермәгән очракта, ул түбән риск категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль орган контроль объектның рискның башка категориядәге риск критерийларына туры килүе яки риск критерийларын үзгәртү турында мәгълүмат килгән көннән биш эш көне эчендә контроль объектның риск категориясен үзгәртү турында Карар кабул итә.

### **3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре**

Муниципаль контрольне тормышка ашырганда контроль орган профилактик чараларның түбәндәге төрләрен үткәрә:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) игътибарны игълан итү;
- 4) консультация;
- 5) профилактик визит.

#### **3.1. Мәгълүмат бирү**

контролируемых һәм башка кызыксынган затлар мәсьәләләре буенча мәжбүри таләпләрне үтәү

3.1.1. Контрольлек органы Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл җирлегенең рәсми сайтында «Интернет» шәһәр Алабуга.рф мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольлек итүче һәм башка кызыксынган затларга, массакүләм мәгълүмат чараларында, дәүләт мәгълүмат системаларында (булган очракта) контрольдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша һәм түбәндәге

белешмэләрнең башка төрләрндә мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирүне гамәлгә ашыра:

1) гамәлгә ашыруны жайга сала торган норматив хокукый актлар текстлары муниципаль контроль;

2) Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны жайга сала торган норматив хокукый актларга кертелгән үзгәрешләр турында, аларның үз көченә керү вакыты һәм тәртибе турында белешмәләр;

3) структур берәмлекләренә күрсәтеп норматив хокукый актлар исемлеге мәжбүри таләпләрне үз эченә алган өлеге актлар, аларның үтәлешен бәяләү контроль предметы булып тора, шулай ук мәжбүри таләпләрне бозганда кулланыла торган җаваплылык чаралары турында мәгълүмат гамәлдәге редакциядәге текстлар белән мәгълүмат;

4) расланган тикшерү таблицалары, аларны үз-үзләрен тикшерү өчен кулланырга рөхсәт итүче форматта;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү өчен кулланмалар;

6) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын риск категориясенә кертү тәртибе;

7) риск категориясен күрсәтеп, контроль чараларның еллык планын формалаштыру кысаларында исәпкә алына торган контроль объектлар исемлеге;

8) зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасы һәм контроль орган тарафыннан планлы тикшерү чараларын үткөрү планы (мондый чаралар үткәргәндә);

9) контрольлек итүче кешедән контроль орган сорый ала торган мәгълүматларның тулы исемлеге;

10) мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысуллары турында белешмәләр;

11) контрольлек итүче затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын куллану турында белешмәләр;

12) тикшерү органы карарларына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикәят бирү тәртибе турында белешмәләр;

13) тикшерү органының хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган докладлар;

14) муниципаль контроль турында докладлар;

15) үз-үзеңне тикшерү ысуллары һәм процедурасы турында мәгълүмат (булган очракта), шул исәптән үз-үзеңне тикшерү уздыру һәм мәжбүри таләпләрне үтәү декларациясен эзерләү буенча Методик тәкъдимнәр, һәм контрольлек итүче затлар тарафыннан тапшырылган мәжбүри таләпләрне үтәү декларацияләре турында мәгълүмат;

16) Россия Федерациясе норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда һәм (яисә) зыян китерү куркынычларын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль органы күрсәтелгән белешмәләрне актуаль хәлдә тотарга тиеш.

### 3.2. Куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү контроль орган тарафыннан елга 1 тапкыр үткәрелә һәм түбәндәге мәсьәләләренә хәл итүгә юнәлдерелгән:

1) контроль орган һәм аның вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри таләпләрне, муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарын куллануга бертөрле якин килүләренә тәэмин итү;

2) күрсәтелгән бозуларның барлыкка килүенә ярдәм итүче мәжбүри таләпләрне, сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон белән сакланган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү очраklarын анализлау, зыян китерү (зыян)чыганаclarын һәм куркыныч факторларын ачыклау;

4) мәжбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр әзерләү.

3.2.2. Территориядә тезекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның хокук куллану практикасын гомумиләштерү Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл җирлеге контроль орган тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтижеләре турындагы мәгълүматларны җыю һәм анализлау аша башкарыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләре буенча, тикшерү органы хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турындагы Доклад контроль органы җитәкчесе боерыгы белән раслана һәм Алабуга муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә, хисаптан соң килүче елның 1 мартыннан да соңга калмыйча урнаштырыла.

### 3.3. Хокук бозуга юл куймау турында кисәтү мәжбүри таләпләр

3.3.1. Контроль орган контрольлек итүче затка әзерләнә торган мәжбүри таләпләрне бозулар яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булганда һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре булмаганда һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу турында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүе яки саклана торган затларга зыян китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаганда мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүне (алга таба – кисәтүне) игълан итә һәм мәжбүри таләпләрне үтәү буенча чаралар күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәтү Россия Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчеклек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик формалары турында»31.03.2021 ел, № 151 боерыгы белән расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

3.3.3. Саклык алганнан соң ун эш көне эчендә контроль органга саклыкка каршы килергә хокуклы.

3.3.4. Каршы килү булырга тиеш:

1) каршылык җибәрелә торган контроль органның исеме;

2) юридик затның исеме, индивидуаль эшкуар яки гражданның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы – булган очракта), шулай ук контакт телефоны номеры (номерлары), электрон почта адресы (булган очракта) һәм почта адресы, алар буенча контрольгә алынучы затка җавап җибәрелергә тиеш;

3) Саклык датасы һәм номеры;

4) дәлилләр, алар нигезендә контролируемое зат, игълан ителгән Упкыны нигезендә түгел;

5) контроль зат тарафыннан Саклык алу датасы;

6) шәхси имза һәм Дата.

7) салым түләүченең идентификацион номеры - юридик зат, индивидуаль эшкуар;

8) паспорт яки шәхесне раслаучы башка документның сериясе һәм номеры, яшәү урыны адресы (гражданның өчен).

3.3.5. Контроль органга каршы килүләр контрольлек итүче зат тарафыннан кәгазь рәвешендә почта аша йә гади электрон имза белән яки көчәйтелгән электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, контроль органның 248-ФЗ

номерлы Федераль законы белән билгеләнгән очрақларда, кисәтүдә күрсәтелгән электрон почта адресына яисә саклыкта күрсәтелгән башка ысуллар белән жиберелә.

3.3.6. Кирәк булган очрақта, үз дәлилләрен раслаганда, контроль зат каршы килүгә тиешле документларны яисә аларның расланган күчермәләрен беркетә.

3.3.6. Контроль орган аны алганнан соң унбиш эш көне эчендә саклыкка карата каршылыкны карый.

3.3.7. Каршы карау нәтижәләре буенча контроль орган түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) саклыкны бетерү формасында каршы килүне канәгатьләндерә;
- 2) баш тарту сәбәбен күрсәтеп каршы килүне канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган контрольгә алынган кешегә каршы карау нәтижәләре турында хәбәр итүгә каршы карау көненнән биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

3.3.9. Шул ук нигезләр буенча кабат каршы юнәлеш рәхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләргә исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткөрү өчен тиешле мәгълүматларны куллана.

### 3.4. Консультация

3.4.1. Контрольдә тотыла торган затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү Муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) контроль чараларны үткөрү тәртибе;
- 2) тикшерү чараларын уздыру вакытлылыгы;
- 3) тикшерү чаралары йомгаклары буенча карарлар кабул итү тәртибе;
- 4) контроль органы карарларына шикәят бирү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольдә тотыла торган затларга һәм аларның вәкилләренә консультациялар бирәләр:

1) телефон буенча телдән аңлатмалар рәвешендә, видео-конференц-элемент аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чара уздыру барышында, контроль чарада;

2) бертиплы мөрәжәгатьләр буенча язма аңлатманы рәсми сайтка урнаштыру юлы белән (10 дан артык тикшерү органының вәкаләтле вазыйфаи заты имзалаган контрольлек итүче затлар һәм аларның вәкилләре.

3.4.3. Индивидуаль консультация һәр мөрәжәгать итүченә шәхси кабул итүдә инспекторлар тарафыннан 10 минуттан артып китә алмый.

Телефон аша сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль орган контрольлек итүче затларга һәм аларның вәкилләренә язмача телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирми.

3.4.5. Консультация язмача түбәндәге очрақларда контроль органның вазыйфаи заты тарафыннан башкарыла:

а) контроль зат тарафыннан консультация сораулары буенча язма җавап бирү турында язма сорау бирелде;

б) консультация вакытында бирелгән сорауларга җавап бирү мөмкин түгел;

в) куелган сорауларга җавап өстәмә мәгълүмат соратуны таләп итә.

3.4.6. Контрольлек итүче зат Федераль тарафыннан билгеләнгән срокларда язмача җавап бирү турындагы запрос жиберергә хокуклы канун «Россия Федерациясе гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы.

3.4.7. Тикшерү органы үткөрелгән консультацияларга исәпкә ала.

### 3.5. Профилактик визит



3.5.1. Профилактик визитны инспектор контрольдә тотучы затның эшчәнлеген башкару урыны буенча яисә видео-конференц-элементә куллану юлы белән профилактик әңгәмә рәвешендә уздыра.

Профилактик визит барышында контрольдә тотылуучы зат үз эшчәнлегенә яисә аңа караган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, риск категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары турында хәбәр итә, шулай ук контроль чараларның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында контроль объектына карата, аларны рискның тиешле категориясенә кертүдән чыгып.

3.5.2. Профилактик визит уздырганда куелган булса, контроль объектларның закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) яки шундый зыян китерү (зыян) китерү куркынычы китерүе сәбәпле, контроль органның вазифаи заты профилактик визит турында хисап формасында контроль чаралар үткөрү турында Карар кабул итү өчен бу турыда контроль органы житәкчесенә кичекмәстән мәгълүмат жиберә.

3.5.3. Мәжбүри профилактик визит контрольдә тотылуучы затларга карата үткөрелә төзекләндерү өлкәсендәге законнарның мәжбүри таләпләрен үтәп, мондый эшчәнлек башланганнан соң бер ел эчендә.

Контроль затка мәжбүри профилактик визит үткөрү турында контроль органга аны үткөрү көненә кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

3.5.4. Мәжбүри профилактик визитны үткөрү турында хәбәр язма рәвештә яки электрон документ рәвешендә төзелә һәм түбәндәге мәгълүматларны үз эченә ала:

- 1) хәбәрнамә төзү датасы, вакыты һәм урыны;
- 2) контроль органның исеме;
- 3) контроль йөзнең тулы исеме;
- 4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда);
- 5) профилактик визитның датасы, вакыты һәм урыны;
- 6) вәкаләтле вазыйфаи зат имзасы.

3.5.5. Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында белдерү контроль зат адресына язма рәвештә яки электрон документ рәвешендә жиберелә.

Контрольлек итүче зат, мәжбүри профилактик визитны уздырудан баш тартырга хоуклы, бу хакта мәжбүри профилактик визитны үткөрү турында мәжбүри профилактик эш көненнән алып өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр жибергән тикшерү органына хәбәр иткән.

Мәжбүри профилактик визитны үткөрү вакыты контроль орган тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит йомгаклары буенча инспектор профилактик визит үткөрү турында акт төзи, аның формасы контроль органы тарафыннан раслана.

3.5.7. Тикшерү органы үткөрелгән профилактик визитларны исәпкә ала.

#### **4. Контроль чаралар кысаларында үткөрелә муниципаль контроль**

##### **4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар**

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлы һәм планнан тыш тикшерү чараларын үткөрүне оештыру аша башкарыла:

инспекция визиты, рейд тикшерү, документар тикшерү – күчмә тикшерү-контрольлек итүче затлар белән хезмәттәшлек иткәндә;

мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү – контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнешсез, шулай ук профилактик чаралар үткөрү кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнеш булып тора:

инспектор белән идарә итүче зат яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры үзара бәйләнеш) ;

Документлар, башка материаллар соратып алу;

инспекторның контрольдә тотыла торган затның эшчәнлеген тормышка ашыру урынында булуы (инспекторның һәркем өчен мөмкин булган житештерү объектларында булу очрактарынан тыш).

4.1.3. Контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнештә башкарыла торган контроль чаралар контроль органы тарафыннан түбәндәге нигезләр буенча үткәрелә:

1) контрольлек органында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтлەرگә зыян китерү (зыян китерү) яки зыян китерү куркынычы турында белешмәләр булу яисә контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен яки мондый параметрлардан объектынң тайпылышын ачыклау;

2) контроль чаралар үткөрү планына кертелгән тикшерү чараларын уздыру сроклары житү;

3) конкрет контрольлек итүче затларга карата тикшерү чаралары үткөрү турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң йөкләмәсе;

4) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм гражданд хокукларының һәм ирекләренң үтәлешенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткөрү турында прокурор таләбе;

Контроль чаралар инспекторлар контрольлек органының вәкаләтле вазыйфаи затлары йөкләмәләре нигезендә, контроль органының эш планнарындагы йөкләмәләренә кертел, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда да үткәрелә.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контрольлек итүче затлар белән хезмәттәшлектән тыш, инспектор һәм контроль чарага жәлеп ителгән затлар тарафыннан түбәндәге Контроль гамәлләрне башкару юлы белән үткәрелә:

тикшерү;

сораштыру;

язма аңлатмалар алу;

документларны таләп итү;

экспертиза.

4.1.5. Контроль зат белән үзара бәйләнешне, шулай ук документар тикшерүне күздә тотучы тикшерү чарасын үткөрү өчен контроль органының вәкаләтле заты кул куйган карары кабул ителә, анда 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр күрсәтелә.

Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүгә карата, күчмә тикшерүгә карата Нигезләмәнең өлгә пунктының беренче абзацында каралган өлгә тикшерү чарасын үткөрү турында Карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар тикшерү органы карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда контроль органы экспертларны, билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән эксперт оешмаларын һәм контроль чараларны үткөрүгә жәлеп ителә торган экспертлар реестрына кертелгән экспертларны, эксперт оешмаларын контроль чараларына жәлеп итә.

4.1.7. Контроль зат белән үзара бәйләнешне күздә тотучы тикшерү чарасын үткәргәннән соң, инспектор Россия Икътисадый үсеш министрлығының 31.03.2021 ел, № 151 боерыгы белән расланган форма буенча тикшерү чарасын (алга таба – акт) төзи "Контроль (күзәтчелек) органы кулланган документларның типик формалары турында".

Мондый чараны үткөрү нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нинди мәжбүри таләпнең бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә.

Ачыкланган бозу очраklары бетерелгән очракта, контроль зат белән үзара бәйләнешне күздә тотучы тикшерү чарасы тәмамланганчы, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка кушыла.

Тикшерү чараларын үткәргәндә тутырылган тикшерү таблицалары актка тартылырга тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны уздыру төгәлләнгән көнне тикшерү чарасы урыны буенча башкарыла.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, Хезмәт, башка серне тәшkil иткән мәгълүматны үз эченә алган контроль чараның нәтижәләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чара актында күрсәтелгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольлек итүче зат әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә аларга шикаять бирергә хокуклы.

## 4.2. Планлы тикшерү чаралары

4.2.1. Плановые контрольные мероприятия проводятся на основании плана проведения плановых контрольных мероприятий на очередной календарный год, формируемого Контрольным органом (далее – ежегодный план мероприятий) и подлежащего согласованию с органами прокуратуры.

4.2.2. Рискның аерым категорияләренә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын уздыруның төрләре, вакыт аралыгы зыян китерү (зыян китерү) куркынычларына туры килә.

4.2.3. Контроль орган планлаштырылган контроль чараларның түбәндәге төрләрен үткәрә ала:

- инспекция визиты;
- рейд тикшерүе;
- документар тикшерү;
- күчмә тикшерү.

Зур риск категориясенә кергән объектларга карата үткәрелә: Инспекция визиты, рейд тикшерү, документар тикшерү һәм күчмә тикшерү.

Урта риск категориясенә кергән объектларга карата инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү һәм күчмә тикшерү үткәрелә.

Карата уртача риск категориясенә кергән объектлар: инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү һәм күчмә тикшерү үткәрелә.

4.2.4. Зур риск категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын уздыру вакыты-3 елга бер тапкыр.

Урта һәм уртача риск категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын уздыру вакыты-4 елга бер тапкыр.

Түбән риск категориясенә кертелгән контроль объектка карата планлы тикшерү чаралары үткәрелми.

## 4.3. Планнан тыш контроль чаралары

4.3.1. Планнан тыш контроль чаралары документар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейд тикшерүе, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә үткәрелә.

---

4.3.2. Планнан тыш тикшерү чарасын үткөрү турында карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чаралары, планнан тыш контроль чаралардан тыш, әлеге Нигезләмәнең 4.1.3 пунктындагы 1, 3, 4 пунктчаларында каралган нигезләмәләр буенча үткәрелә.

4.3.4. Планнан тыш тикшерү чарасы прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелсә, әлеге чара шундый килештерүдән соң үткәрелә.

#### 4.4. Документар тикшерү

4.4.1. Документар тикшерү контрольлек органының урнашу урыны буенча үткәрелә торган һәм аның предметы булып контрольлек итүче затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлардагы белешмәләр, шулай ук аларның эшчәнлеген башкарыганда кулланыла торган һәм контроль органының мәжбүри таләпләрен һәм карарларын үтәүгә бәйле документлар тора торган контроль чара тора.

4.4.2. Контроль орган карамагындагы документлардагы мәгълүматларның дәрәжәгә нигезле шикләр уята яки бу мәгълүматлар контрольлек итүче затның мәжбүри таләпләренң үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, контроль органы контрольлек итүче зат адресына документларны тикшерү барышында карау өчен кирәкле бүтән документларны тапшыру таләбен жиберә.

Әлеге таләпне алганнан соң ун эш көне эчендә контрольлек итүче зат таләпләрдә күрсәтелгән документларны контроль органына жиберергә тиеш.

4.4.3. Документар тикшерүне үткөрү срогы ун эш көненнән артып китә алмый.

Күрсәтелгән срокка мизгелдән башлап кертелми:

1) контроль орган контрольлек итүче затка документлар тикшерү барышында карау өчен кирәкле документларны таләпләр буенча күрсәтелгән документларны тикшерү органына тапшыру вакытына кадәр тапшырырга таләпләр жиберергә;

2) контроль затка контроль органы мәгълүматы жиберелгәннән бирле чор: контрольлек итүче зат тапшырган документларда хаталарны һәм (яки) каршылыкларны ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, контроль органында булган документлардагы һәм (яисә) муниципаль контрольне гамәлгә ашырыганда алынган белешмәләрнең туры килмәве турында һәм күрсәтелгән аңлатмаларны тикшерү органына тапшырганчы кирәкле аңлатмаларны язма формада тапшыру таләпләре турында.

4.4.4. Документар тикшерү барышында башкарыла торган контроль гамәлләр исемлегә:

1) документларны таләп итү;

2) язма аңлатмалар алу;

3) экспертиза.

4.4.5. Тикшерү чарасын үткөрү барышында инспектор контрольлек итүче затка контроль затның мәжбүри документларның һәм (яки) аларның күчермәләренә, шул исәптән фотога төшерү, аудио һәм видеоязма материалларын, мәгълүмат базаларын, мәгълүмат банкларын, шулай ук мәгълүмат банкларын үтәүчеләрне бәяләүне үткөрү өчен кирәкле һәм (яки) әһәмияткә ия булган таләпләрен тапшырырга (жиберергә) хокуклы.

Документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән контрольлек итүче зат таләп буенча таләптә күрсәтелгән срокта сорала торган документларны контроль органга яисә тиз арада үтенеч белән язма рәвештә жиберә, инспекторга, сәбәпләрен һәм срогын күрсәтеп, документларны тиешле срокта тапшыра алмавы турында хәбәр итә, бу вакыт эчендә контрольдә тотыла торган зат таләп ителә торган документларны тапшыра ала.

Фотография, аудио һәм видеоязма материалларына, мәгълүмат базаларына, мәгълүмат банкларына, шулай ук мәгълүмат чараларына, документар тикшерүне үткөрү вакытына тикшерү чараларын үткөрү өчен кирәкле мәгълүматны карау һәм эзләү хокуклары булган логин һәм пароль рәвешендә бирелә.

4.4.6. Инспектор тарафыннан контроль заттан яки аның вәкиленнән, шаһитлардан язма аңлатмалар соралырга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга, тикшерү тәмамланганчы, ике эш көненнән дә соңга калмыйча, ирәкле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма Аңлатмалар Язма документны ирәкле формада төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор оешманың вазифаи затлары яки хезмәткәрләре, контрольлек итүче затлар, аларның вәкилләре, шаһитлары сүзләреннән үз кулы белән язма аңлатмалар төзергә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән таныша, кирәк булганда текстны тулыландыра, инспекторның үз сүзләреннән дәрәс язылганын билгели һәм документка имза сала, аны төзү датасын һәм урынын күрсәтә.

4.4.7. Экспертиза контроль органы кушуы буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан башкарыла.

Экспертиза контроль чараны уздыру барышында контрольлек итүче затның (аның филиаллары, аерым структур бүлекчәләр Вәкилләкләренә) булу (эшчәнлек башкару) урыны буенча, шулай ук эксперт яисә эксперт оешмасы эшчәнлеген башкару урыны буенча башкарылырга мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм һәр конкрет очракта контроль органы һәм эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча индивидуаль билгеләнә.

Экспертиза нәтижәләре контроль органы раслаган форма буенча эксперт бәяләмәсе белән рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны документар тикшерү үткәреләп беткән көнне тикшерү органы урнашкан урын буенча рәсмиләштерелә.

4.4.9. Акт контроль орган контролируемую затка сөрәкка кадәр биш<sup>5</sup> 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документар тикшерү тәмамланганнан соң эш көннәре.

4.4.10. Планнан тыш документар тикшерү прокуратура органнары белән килешүсез үткәрелә.

#### 4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контрольлек итүче затның (аның филиалларының, аерым структур бүлекчәләрнең Вәкилләкләренә) булу (эшчәнлеген тормышка ашыру) урыны буенча үткәрелә.

Күчмә тикшерү дистанцион аралашу чараларын кулланып, шул исәптән аудио яки видео элементә аша үткәреләргә мөмкин.

4.5.2. Күчмә тикшерү мөмкин булмаган очракта үткәрелә:

1) контроль орган карамагындагы яки ул сораган документларда һәм контрольдә тотыла торган затның аңлатмаларында булган мәгълүматларның тулылыгына һәм дәрәсләгенә ышанып тапшырырга;

2) контрольгә алына торган затның һәм (яисә) аңа караган һәм (яки) кулланыла торган контроль объектларының, әлеге Нигезләмәнең 4.5.1 пунктында күрсәтелгән мәжбүри таләпләргә чыгып, эшчәнлегенә, гамәлләренә (гамәл кылмавының) туры килүен һәм контроль чараларның башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләр кылуын бәяләү.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килешү буенча гына үткәрелә ала.

4.5.4. Контроль орган контрольгә күчмә тикшерү үткөрү турында контрольгә алынган карарның күчәрмәсен егерме дүрт сәгатьтән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

4.5.5. Инспектор күчмә тикшерүне үткәргәндә контрольлек итүче затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгы, күчмә тикшерү уздыру турындагы карарның күчәргән тәкъдим итә, шулай ук контроль чараларның бердәм реестрында исәп номеры хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткөрү вакыты ун эш көннән дә артмый.

Кече эшмәкәрлекнең бер субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара тәэсир итешүнең гомуми срогы кече предприятие өчен илле сәгатътән, микро предприятие өчен унбиш сәгатътән артмаска тиеш.

4.5.7. Жир күзәтчеләге бүлегенә дөүләт инспекторы тарафыннан Аксубай районы ЖЧЖ "Аксубай азык корпорациясе" эшчәнлегенә карата еллык план буенча күчмә тикшерү уздырды.:

- 1) тикшерү;
- 2) Сораштыру;
- 3) документларны таләп итү;
- 4) язма аңлатмалар алу;
- 5) экспертиза.

4.5.8. Тикшерү инспектор контрольлек итүче зат һәм (яки) аның вәкиле катнашында видеоязманы мәжбүри куллану белән башкарыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча тикшерү беркетмәсе төзелә.

4.5.9. Сораштыру инспектор тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлүен бәяләүне уздыру өчен, тикшерелә торган заттан яки аның вәкиленән һәм мондый мәгълүматка ия башка затлардан телдән мәгълүмат алудан гыйбарәт контроль гамәл аңлашыла.

Сораштыру нәтижәләре сорашып белешүләрнең дәрәсләген раслаучы сораштырылуучы зат тарафыннан имзаланган сораштыру беркетмәсендә, шулай ук тикшерү чарасы актында, алынган белешмәләр тикшерү чарасы өчен әһәмиятле булган очракта, теркәлә.

4.5.10. Тикшерүне, сораштыруны гамәлгә ашырганда мәжбүри таләпләрне бозу очраklары ачыкланган очракта инспектор мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрен теркәү өчен фотография, аудио һәм видеоязмалардан, дәлилләрен теркәүнең башка ысулларыннан файдаланырга хокуклы.

Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен фотога төшерү ярдәмендә теркәү мәжбүри таләпләрне бозуның һәрберсенә ике снимкасы белән үткәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен фотосурәтләр һәм видеоязмалар куллану, дөүләт серен саклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып, гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Контрольдә тотыла торган зат тарафыннан әлегә Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктлары нигезендә экспертиза үткөрү гамәлгә ашырыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү төмамлангач, инспектор күчмә тикшерү актын тәшкит итә.

Фотога төшерү, аудио һәм видеоязма үткөрү турындагы мәгълүмат тикшерү актында чагыла.

Актын дистанцион хезмәттәшлек чараларын кулланып, шул исәптән аудио - яки видеозәлемтә аша күчмә тикшерү үткәрелгән очракта, Нигезләмәнең әлегә пунктының икенче абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Күчмә тикшерүне үткөрү, эшчәнлек алып бару урынында контрольгә алынуучы зат булмау сәбәпле, яисә эшчәнлекнең чынбарлыкта үтәлмәвенә бәйлә рәвештә, яисә күчмә тикшерүне үткөрү яки төмамлау мөмкин булмауга китергән башка гамәлләр (гамәл кылмау) белән бәйлә рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор сәбәпләрне күрсәтеп, күчмә тикшерүне уздыруның мөмкин булмавы турында акт төзи һәм контрольдә тотыла торган затка хәбәр итә контроль чараларны каралган тәртиптә үткөрүнең мөмкин булмавы турында 4 өләштә һәм 5 Мәкаләләр 21 248-ФЗ номерлы федераль закон белән.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүне үткөрүнең күрсәтелгән чоры кысаларында күчмә тикшерүне күчмә тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.5.14. Контрольлек итүче затлар булган индивидуаль эшкуар, граждан контроль органына тикшерү чараларын үткәргәндә булуы мөмкин булмау турында мәгълүматны тапшырырга хокуклы:

- 1) вакытлыча инвалидлык;
- 2) судлар, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатлар чакыруы (хәбәрләр, повесткалар) буенча килү зарурилыгы;
- 3) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә тикшерү чараларын үткәргәндә булу мөмкинлеген булдырмый торган чик кую чарасын сайлау;
- 4) хезмәт командировкасында булу.

Мәгълүматлар кергәндә контроль чаралар үткөрү контроль орган тарафыннан әлеге мөрәжәгать итү өчен гражданның, гражданның хәлләрен бетерү өчен кирәкле срокка күчерелә.

#### 4.6. Инспекция визиты, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контрольлек итүче затның (аның филиалларының, аерым структур бүлекчәләренең Вәкилләренен) яки контроль объектынның урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты производство объектынның контрольлек итүче затына һәм милекчесенә алдан хәбәр итмичә үткәрелә.

Контрольдә тотыла торган затлар яки аларның вәкилләре инспекторның Биналарга, корылмаларга, биналарга каршылыксыз үтеп керүен тәэмин итәргә тиеш.

Инспекция визитын бер урында эшчәнлек башкару яисә бер житештерү объектында (территориядә) үткөрү вакыты бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.2. Инспекция визиты барышында рәхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатмалар алу;
- г) документларны таләп итү алар, мәжбүри таләпләр нигезендә, контрольдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкилләре, аерымланган структур бүлекчәләре) яисә контроль объектынның урнашкан (эшчәнлеген башкару) урынында булырга тиеш.

Инспекция визитын аудио яки видеоэлементә аша да дистанцион хезмәттәшлек чаралары ярдәмендә уздырырга рәхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты прокуратура органнары белән килештерү буенча гына уздырылырга мөмкин, моннан тыш, аны 57 статьяның 1 өлешендәге 3-5 пунктлары һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә уздыру очракларыннан тыш.

4.6.4. Рейдта житештерү объектына ия булу, файдалану яки идарә итүне гамәлгә ашыручы контроль затларның теләсә кайсы санына карата уздырыла.

Рейд тикшерүе үткөрү чорында бер контроль зат белән үзара бәйләнеш вакыты бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.5. Рейд тикшерү барышында рәхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатмалар алу;
- г) документларны таләп итү;
- д) экспертиза.

4.6.6. Производство объектларына ия булган, файдаланучы яки идарә итүче контрольлек итүче затлар рейд тикшерүе барышында инспекторларның рейд

тикшерүен үткөрү турында карарда күрсөтөлгөн житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак урындардан тыш) каршылыксыз керүен тээмин итөргө тиеш.

4.6.7. Рейд тикшерүе нәтижәсендә мәжбүри таләпләрне бозулар ачылган очракта, инспектор рейд тикшерүен үткөрү урынында мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольлек итүче затка карата контроль чарасын төзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе прокуратура органнары белән килешү нигезендә генә үткөрөлә ала, моннан тыш, аны 57 статьяның 1 өлешендәге 3-5 пунктлары һәм Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлешендә уздыру очрактарынан тыш № 248-ФЗ.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәнең 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралган контроль гамәлләре әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

#### 4.7. Мәжбүри таләпләрне үтәү (куркынычсызлык мониторингы)

4.7.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлык мониторингы) үтәлүен күзәткәндә контроль органының булган контроль объектлары турында, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольлек итүче затлар тарафыннан, шулай ук дәүләт мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, «Интернет» челтәреннән мәгълүматларны, башка ачык белешмәләрне, шулай ук мәгълүматларны жыя, анализлый фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган хокук бозуларны теркәүнең автоматик режимда эшләүче техник чараларынан файдаланып алынган.

4.7.2. Мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлык мониторингы) үтәлүен күзәтү барышында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) яки зыян китерү куркынычы барлыкка килү очрактары ачылганса, эзерләнә торган мәжбүри таләпләрне бозулар турында, мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр контроль органы тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

- 1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш контроль (күзәтчелек) чара уздыру турында карар;
- 2) кисәтүне игълан итү турында карар;

#### 4.8. Күчмә тикшерү

4.8.1. Күчмә тикшерү контроль астында булган затларның мәжбүри таләпләрен үтәвен бәяләү максатларында үткөрөлә.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиалларының, аерым структур бүлекчәләренең Вәкилләкләренен) урнашу (башкару) урыны, гражданның эшчәнлеген тормышка ашыру урыны, контроль объектның урнашу урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контроль зат белән үзара бәйләнеш рөхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында житештерү объектларына һәркем керә алырлык (чикләнмәгән даирәдә булу өчен ачык) тикшерү үткәрелергә мөмкин.

4.8.3. Күчмә тикшерү контроль затка хәбәр итмичә үткөрөлә.

Бер объектка (бер-берсенә якин урнашкан берничә объектка) күчмә тикшерү үткөрү срогы, контроль төре турында Федераль законда башкасы билгеләнмәсә, бер эш көненнән артып китә алмый.

4.8.4. Күчмә тикшерүне үткөрү нәтижәләре буенча Нигезләмәнең 4.9.1 пункттындагы 1 һәм 2 пунктчаларында карарлар кабул ителә алмый.

4.9. Контроль чаралар нәтижәләре буенча тикшерү органы тарафыннан күрелә торган чаралар



4.9.1. Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуларны тикшерү чарасын үткәргәндә ачылган очракта контроль органы бурычлы:

1) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүне (зыян китерүне) булдырмау яки аны китерүне туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән судка биналарны, корылмаларны, корылмаларны, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында һәм гражданнарга, оешмаларга мәгълүматның булу-булмавы турында теләсә нинди мәгълүмат бирү хакында таләп белән мөрәжәгать итүгә кадәр кабул итәргә контроль чараны үткәргәндә гражданның, контроль объектына ия булган һәм (яки) файдаланучы оешманың эшчәнлеге, аларның биналарын, корылмаларын, жиһазларын, жиһазларын, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләү (куллану), алар тарафыннан житештерелә һәм гамәлгә ашырыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, башкарылган эшләр, күрсәтелгән хезмәтләр закон белән сакланган кыйммәтләргә турыдан-туры зыян китерү (зыян) куркынычы яисә мондый зыян (зыян) китерелә;

2) ачылган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерүне тикшереп торуну гамәлгә ашыру, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китермәскә;

3) тикшерү чарасы барышында тиешле бозуларны ачыклаганда, административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә.

4) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) профилактикасына юнәлдерелгән мәжбүри таләпләрне үтәү буенча рекомендация бирү мәсьәләсен карап тикшерергә.

4.9.2. Контрольдә тотыла торган зат тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пункттындагы 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карарны үтәү срогы чыкканнан соң йә әлеге карар тапшырган документларны һәм белешмәләрне күрсәтелгән срогы чыкканчы контрольлек итүче зат тарафыннан тапшырылганда, йә мәжбүри таләпләрнең (иминлек мониторингы) үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алган очракта, контроль органы тапшырылган документлар һәм мәгълүматлар нигезендә карарның үтәлешен бәяли мәгълүматлар, алынган мәгълүматлар.

4.9.3. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм белешмәләр контрольдә тотыла торган зат тарафыннан алар нигезендә яисә мәжбүри таләпләрнең үтәлешен (куркынычсызлык мониторингын) күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә тапшырылмаса, карарның үтәлеше турында нәтижә ясап булмый, контроль органы күрсәтелгән карарның үтәлешен инспекция визитын, рейд тикшерүен яки документар тикшерүне уздыру юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән карарның үтәлешенә бәя бирелсә, күчмә тикшерү үткөрү рәхсәт ителә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.2 пункттында каралган контроль чараны үткөрү нәтижәләре буенча контроль орган карарның тиешенчә үтәлмәгәнлеге яки тиешенчә үтәмәве ачылганса, ул әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пункттындагы 1 пунктчасында каралган карарны, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтеп, кабат контрольгә алына торган затка бирә.

## **5. Контроль орган карарларына шикаять бирү**

5.1. Территориядә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлеге муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда шикаятьләр бирүнең судка кадәр тәртибе кулланылмый.

5.2. Контроль (күзәтчелек) органының карарлары, аның вазыйфаи затларының

гамәлләре (гамәл кылмавы) суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

Кушымта 1  
территорияләрне төзекләндерү өлкәсендә  
муниципаль контроль турында  
нигезләмәгә Татарстан Республикасы  
Алабуга муниципаль районы Танай авыл  
жирлеге

**Танай Башкарма комитетының вазыйфаи затлары исемлеге Татарстан  
Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлеге территорияләрне  
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне тормышка ашыруга  
вәкаләтле затлар Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы  
Танай авыл жирлеге**

1. Башкарма комитет житәкчесе Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге.

2. Башкарма комитет житәкчесе урынбасары Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл жирлеге.

Кушымта 2  
 территорияләрне төзекләндерү өлкәсендә  
 муниципаль контроль турында  
 нигезләмәгә  
 Татарстан Республикасы Алабуга  
 муниципаль районы Танай авыл җирлегә

**Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру  
 кысаларында контроль объектларын риск категорияләренә кертү  
 критерийлары  
 территориядә Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы  
 авыл җирлегә**

п/п	Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл җирлегә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Риск категориясе
1	Юридик затлар, хосусый эшмәкәрләр, соңгы өч ел эчендә юридик зат яисә шәхси эшкуар эшчәнлеген юридик затка, аның вазифаи затларына яки шәхси эшкуарга административ җәза бирү турында Карар кабул ителгән көнне, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл җирлегә территориясен төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен бозуга бәйлә рәвештә Административ хокук бозу кылган өчен, соңгы өч ел эчендә законлы көченә керткән, карар белән расланган Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Танай авыл җирлегә Советының 2013 елның 07 августындагы 132 номерлы карары (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләре).	Зур куркыныч
2	Юридик затлар, хосусый эшмәкәрләр соңгы өч ел эчендә юридик зат яисә шәхси эшкуар эшчәнлеген төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча бирелгән Карарда билгеләнгән вакыт эчендә үтәлмәгән риск категориясенә кертү турында Карар кабул ителгән көнгә карата.	Уртача куркыныч
3	Юридик затлар, хосусый эшмәкәрләр соңгы биш ел эчендә юридик зат яисә шәхси эшмәкәр эшчәнлеген төзекләндерү кагыйдәләрен үтәмәгән өчен планлы яки планнан тыш тикшерү уздыру нәтиҗәләре буенча бирелгән күрсәтмәнең риск категориясенә кертү турында Карар кабул ителгән датасына булган очракта.	Уртача куркыныч
4	Юридик затлар, хосусый эшмәкәрләр һәм физик затлар, әлеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән шартлар булмаганда, төзекләндерү өлкәсендә юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеген риск категориясенә кертүнең әлеге критерийлары булмаганда	Түбән куркыныч

Бару  
Совет Карары Белән  
Танай авылы  
Алабуга муниципаль районы

жирлекләре

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары эшчәнлегенең нәтижәлелеген бәяләү индикаторлары турында \_\_\_\_

**Риск күрсәткечләре исемлеге  
территорияләрдә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне  
гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәҗбүри таләпләрне  
бозулар Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл  
жирлегенә**

1. Якындагы территориядә чүп-чар, житештерү һәм куллану калдыклары булу яки гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә, шулай ук аларга төзелеш һәм башка инерт материалларын складлау.

2. Склад яки кар ташлау, бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда калдыклар.

3. Якын-тирә территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, агач һәм куак кисү калдыклары булу.

4. Якын-тирә территорияне карап тотмау, якын-тирә территорияне чүпләү, жир кишәрлегендә һәм/яки якын-тирә территориядә норматив 15 сантиметрдан артык үлән үсү.

5. Биналарның, корылмаларның фасадларында, биналарның, корылмаларның башка диварларында, корылмаларда, шулай ук төзекләндерүнең башка элементларында һәм жәмәгать урыннарында үз белдәкләре белән язылган яки рәсемнәр булу.

6. Гражданның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә, якын-тирә территорияләрдә кар складына каршы тору.

7. Биналар, корылмалар түбәләрендә боз сөңгеләре булу.

8. Халыкның аз хәрәкәтле төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирәкле файдалануына комачаулы торган коймалар булу.

9. Инженерлык корылмаларын куллану өчен кирәкле мәгълүмат булган махсус билгеләрне, язмаларны юк итү яки бозу.

10. Жир эшләрен башкаруга рәхсәтсез яисә мондый рәхсәт срогын арттырып башкару.

11. Казу эшләре урынында типлаштырылган коймаларның булмавы.

12. Биналарга һәм аларның подъездларына ирәкле керү өчен, шулай ук ишегалларына ирәкле керү өчен, жәяүлеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, инвалидларны һәм башка хәрәкәтсез халык төркемнәрен дә кертеп, жир эшләрен башкарганда каршылыктар тудыру.

13. Транспорт чараларын газонга яисә башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориягә урнаштыру, анда транспорт чараларын урнаштыру төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнә.

14. Чыгару (жимерү), утырту, күчерү, агачларны һәм куакларны кисү яки агачларны һәм куакларны күчерергә рәхсәт итмичә кую.

15. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә авыл хужалыгы һәм башка төр хайваннарны һәм кошларны көтү.

карар Танай авылы  
Алабуга муниципаль районы

жирлекләре

Татарстан Республикасы

районыннан \_\_\_\_\_ № \_\_\_\_\_

**Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, территориядә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр Танай Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы авыл жирлегә**

1. Төп метрика һәм аларның максатчан кыйммәтләре:

Мәжбүри таләпләрне бозу очрактарыннан бетерелгән хокук бозулар өлеше - 70%.

Чираттагы календарь елына планлы тикшерү чараларын үткөрү планының үтәлеше - 100%.

Контроль чаралар үткәргәндә тикшерү органы һәм (яки) аның вазыйфаи затының гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезләнгән шикаятьләр өлеше - 0%.

Тикшерү чараларының юкка чыгарылган нәтижәләре өлеше - 0%.

Нәтижәдә бозулар ачыкланган, ләкин административ йогынты ясауның тиешле чаралары күрелмәгән контроль чараларның өлеше - 5%.

Контроль орган материаллары буенча административ жәза бирү турында чыгарылган суд карарларының өлеше - 95%.

2. Күрсәткеч күрсәткечләре:

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Танай авыл жирлегә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне тормышка ашырганда түбәндәге индикатив күрсәткечләр билгеләнә:

- хисап чорында үткәрелгән планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- контроль объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау яисә хисап чорында шундый параметрлардан тайпылу нигезендә үткәрелгән планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- контроль (күзәтчелек) чараларының гомуми саны хисап чорында үткәрелгән үзара бәйләнеш;
- үзара бәйләнешле контроль (күзәтчелек) чаралар саны хисап чорында үткәрелгән КНМНЫҢ һәр төре буенча;
- үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чаралар саны дистанцион хезмәттәшлек чараларын кулланып, хисап чорында;
- үткәрелгән мәжбүри профилактик визитлар саны хисап чоры өчен;
- хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозу очрактары ачыкланган контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль (күзәтчелек) чараларының саны;
- хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралары нәтижәләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;
- контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрүне килештерү турында прокуратура органнарына жиһәрелгән гаризалар саны, хисап чорында;

- хисап чорында прокуратура органнары килештерүдән баш тарткан контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән гаризалар саны;
- хисап чоры ахырына исәпләнгән контроль объектларының гомуми саны;
- хисап чоры ахырына риск категорияләренә кертелгән исәпкә алынган контроль объектлары саны;
- хисап чоры ахырына контрольгә алынучы затлар саны;
- хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралары үткәрелгән контрольгә алынучы затлар саны;
- хисап чорында контрольлек итүче затлар тарафыннан суд тәртибендә жибәрелгән контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) дөгъва белдерү турында дөгъва гаризалары саны;
- контрольлек итүче затлар тарафыннан суд тәртибендә жибәрелгән контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерү турында дөгъва гаризалары саны, алар буенча карар кабул ителде ТР Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгында дөләт хезмәткәрләрен аттестацияләү буенча комиссия утырышы булды.; дөләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм тормышка ашыру таләпләрен тупас бозып үткәрелгән һәм нәтижәләре гамәлдә түгел дип табылган контроль (күзәтчелек) чаралары саны вә икенче мәртәбә кыямәт көненә кубармак Аллаһугадыр.